

УДК 796.864

РІЗНОВИДИ ПОМИЛОК ТА ЇХ ОБСЯГИ ПРИ ВИКОНАННІ БОЙОВИХ ДІЙ ФЕХТУВАЛЬНИКАМИ-ШАБЛІСТАМИ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Василь БУСОЛ, Ігор РОЩІН, Василь ШУБЕРТ

*Львівський державний університет фізичної культури
Миколаївський державний університет імені В.О.Сухомлинського*

Анотація. В статті аналізуються помилки, допущені при виконанні бойових дій. Представлені кількісні дані про характер і об'єми помилок в процесі змагальних поєдинків. Розраховано внутрішньогрупову значущість помилок у бойових діях. Описані причини виникнення різновидів помилок у кожній групі бойових дій.

Ключові слова: фехтувальники-шаблісти, помилки, бойові дії.

Постановка проблеми. Проблеми формування оптимального складу бойових дій, удосконалення спеціальної підготовки кваліфікованих фехтувальників-шаблістів залишаються актуальними через об'єктивні причини, обумовлені суттєвими змінами правил змагань: електрична фіксація ударів (уколів); скорочення часу поєдинків; зменшення довжини поля бою; заборона пересуватися вперед зі схрещуванням ніг; встановлення фіксованого часу випередження дій (0,125 с); зміна способів проведення особистих і командних змагань [1, 4, 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Адекватний вибір бойових дій, який здійснюється в мікроінтервалах часу, характеризує здатність фехтувальника до бойового орієнтування, тобто, миттєвого прийняття рішення в конфліктних ситуаціях на основі раніше надбаного досвіду [2, 7].

Фехтувальний поєдинок – це протистояння спортсменів, в якому вони проявляють усі свої знання, вміння та навички, набуті в тренуваннях, з метою досягнення перемоги. Такі протистояння призводять до появи помилок, які впливають на ефективність бойових дій та загальний спортивний результат.

Тому, для практики фехтування цінною є інформація про характер та обсяги помилок, які проявляються в процесі змагальної боротьби, з метою аналізу та зосередження уваги в тренувальному процесі на засобах, які дозволяють позбавитись або зменшити їх кількість і таким чином підвищити ефективність бойових дій. Окрім цього, аналіз помилок дозволяє виявити недоліки в системі підготовки спортсменів та підібрати найбільш ефективні засоби, методи та методичні прийоми для удосконалення техніко-тактичної підготовленості [1, 3, 6].

Мета роботи: визначити кількісні параметри різновидів помилок виконанні бойових дій фехтувальниками-шаблістами високої кваліфікації у процесі відповідальних змагань.

Завдання дослідження:

1. Виявити найбільш характерні помилки в процесі змагальних поєдинків фехтувальників-шаблістів високої кваліфікації.
2. Визначити обсяги помилок в процесі змагальних поєдинків фехтувальників-шаблістів високої кваліфікації.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення літературних джерел, відеозапис змагальних поєдинків та їх аналіз, методи математичної статистики.

Організація досліджень. Для отримання необхідних кількісних даних були використані відеозаписи змагальних поєдинків фехтувальників-шаблістів на міжнародних та

Всеукраїнських змаганнях (Ігри Олімпіад, Чемпіонати світу та Європи, етапи Кубка світу, Чемпіонати та Кубки України). Всього було проаналізовано 124 поєдинки спортсменів високої кваліфікації в турах прямого вибування, де бої проводяться до 15 ударів.

Результати дослідження. Аналіз помилок при виконанні атакуючих дій (рис. 1) показав, що найбільш типовою помилкою, серед зазначеної групи бойових дій, є промахи – 76,19 %. Даний факт повинен спонукати тренерів та спортсменів до вдосконалення техніки атакуючих дій та пошуку ефективних засобів підвищення точності ударів у завершальній стадії атак.

На другому місці серед помилок при виконанні атак знаходяться попадання в захист – 9,98 %. Причиною цих помилок можна вважати недостатню швидкість або передчасний показ напрямку руху зброєю, що дозволяє супернику визначити сектор нападу і ефективно захиститись.

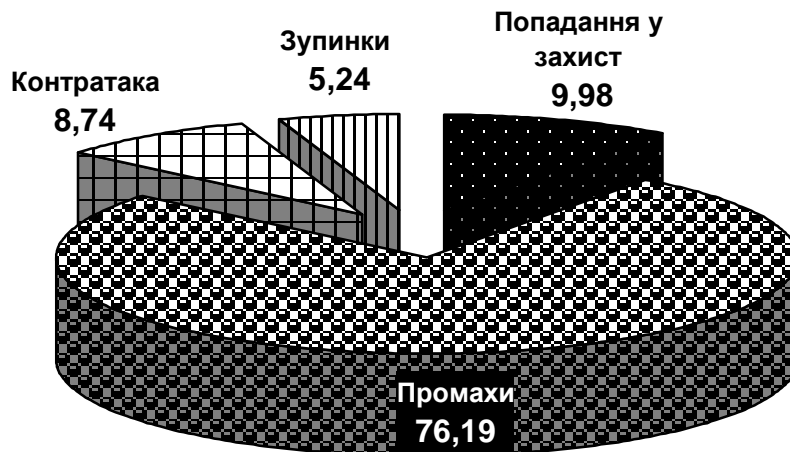


Рис. 1 Обсяги помилок при виконанні атак (%)

На третьому місці серед помилок, при виконанні атак, знаходяться контратаки – 8,74 %. Контратака може бути ефективною при затримці руху зброєю в атаці або ж при виконанні суперником контратаки з опозицією чи з ухилом. Певну нішу серед помилок займають зупинки після вже розпочатих атак, які складають 5,24 % від загального обсягу помилкових дій. Даний різновид помилок найчастіше є результатом невдалого вибору моменту для атаки, коли суперник встигає «розірвати» дистанцію, тобто виконати дистанційний захист.

За характером прояву усі помилки при виконанні атакуючих дій можна поділити на технічні і тактичні. До тактичних помилок відносяться попадання в захист та отримання контратаки. До помилок технічного характеру відносяться промахи та зупинки (дистанційний захист суперника).

Обсяг зафіксованих помилок технічного характеру при виконанні атакуючих дій становить 82,61 %, тактичного – 17,39 %.

Таким чином, особливу увагу у процесі вдосконалення атакуючих дій шаблів слід надавати усуненню промахів, оскільки даний вид помилок проявляється найчастіше.

На рис. 2 представлені обсяги помилок за їх різновидами при виконанні захистів-відповідей. Як видно основною помилкою в даній групі бойових дій є недобраний захист, що складає 58,81 % від загального обсягу помилок у цих діях. Це можна пояснити різноманітністю способів нанесення ударів у різні сектори ураженої поверхні, що вимагає точності вибору і своєчасності виконання захистів. Попадання в контрзахист знаходяться на другій позиції і становлять 19,42 %. Промахи, при виконанні відповіді, посідають

третє місце – 12,83 %. На четвертому місці знаходяться помилки пов'язані з відсутністю відповіді або її затримкою – 8,94 %.

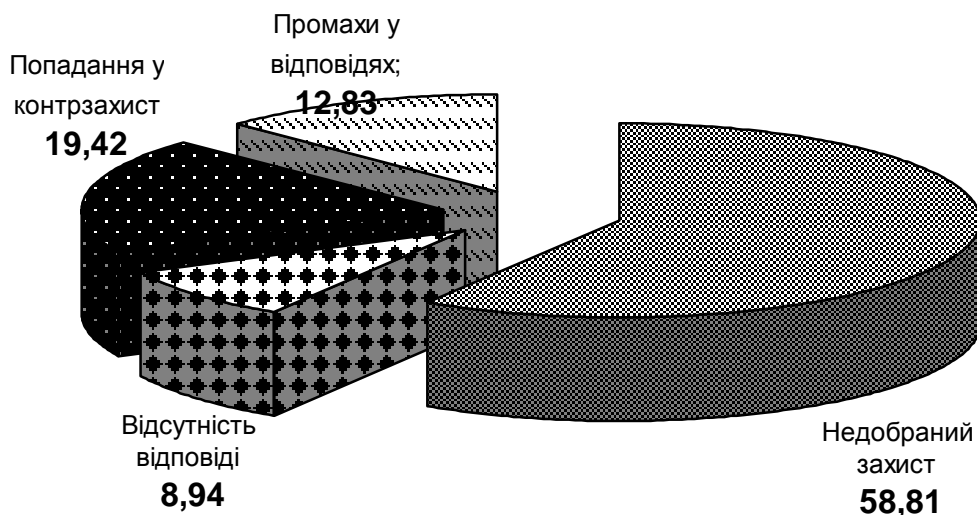


Рис. 2 Обсяги помилок при виконанні захистів-відповідей

Оцінюючи характер допущених помилок при виконанні захистів-відповідей можна говорити, що до тактичних помилок відносяться попадання в контрзахист, а до технічних – промахи, недобраний захист, відсутність відповіді. Таким чином 80,58 % від усієї кількості помилок при виконанні захистів-відповідей відносяться до категорії технічних, а 19,42 % – до тактичних.

Серед помилок в арсеналі зустрічних нападів (Рис. 3) найбільшим обсягом характеризується несвоєчасність дій. Їх обсяг складає 74,39 %. Основу цих помилок складають обопільні атаки (53,81 %). Дані дії не надають тактичну перевагу жодному зі спортсменів. Тому їх свідоме виконання використовується в якості розвідки та спроби нав'язати супернику свою тактику поєдинку. А несвідоме виконання обопільних атак є наслідком одночасних помилок обох фехтувальників.

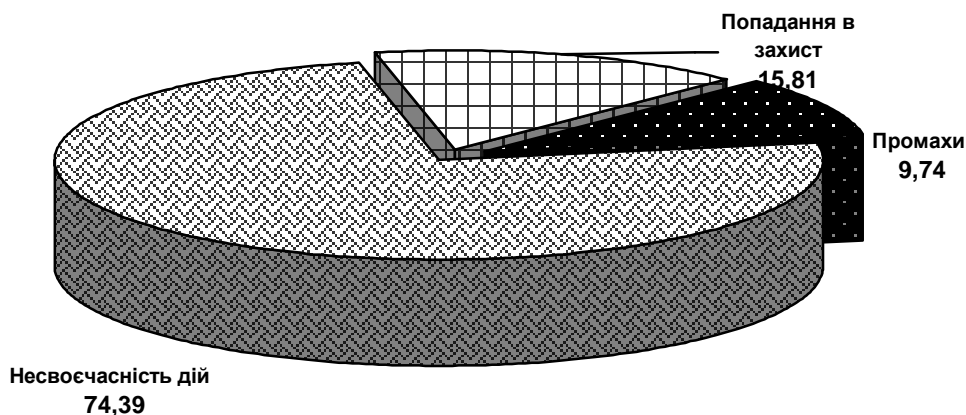


Рис. 3 Обсяги помилок при виконанні зустрічних нападів (%)

Другу позицію за кількістю помилок серед зустрічних нападів займають попадання в захисти, які становлять 15,81 %. На третьому місці знаходяться помилки пов'язані з промахами – 9,74 %.

Оцінюючи помилки при виконанні зустрічних нападів можна говорити, що до тактичних помилок відносяться несвоєчасність дій та попадання в захист, що в сумі складає 90,2 %, а до технічних помилок відносяться промахи в обсязі 9,74 %.

Проведені дослідження показали, що у процесі змагальної боротьби у шаблестів значно переважають технічні помилки над тактичними. Даний факт можна пояснити тим, що основні інноваційні впровадження до правил ведення змагальних поєдинків фехтувальників-шаблестів (заборона пересування зі схрещуванням ніг; впровадження електричної фіксації ударів (уколів); необмеженість способів виконання ударів; запровадження фіксованого випередження у 0,125 с. тощо) радикально вплинули на техніку виконання бойових дій [4]. Тактичні ж цінності шабельного одноборства лишилися. Однак тактика має за мету створити найсприятливіші умови для реалізації техніки прийомів і дій. Саме це і повинно лежати в основі техніко-тактичного удосконалення шаблестів на сучасному етапі.

Висновки

1. Для атакуючих дій найбільш типовим помилками є промахи, попадання в захист супернику, отримання контратаки, зупинки після розриву дистанцій суперником.

При виконанні захисних дій характерними помилками є недобраний захист, попадання в контрзахист, промахи у відповідях, відсутність (затримка) відповіді.

Зустрічні напади мають найбільшу кількість помилок пов'язаних з несвоєчасністю виконання дій, попаданням у захисти, промахами.

2. За характером помилки поділяються на дві групи – технічні та тактичні. В атакуючих і захисних діях, які складають основу бойового арсеналу шаблестів, переважають технічні помилки, обсяги яких складають відповідно – 82,61 % та 80,58 %. При цьому в атаках ліву частку займають промахи – 76,19 %, у захисних діях – недобраний захист (58,81 %). Використання зустрічних нападів супроводжується переважно помилками тактичного характеру. Їх обсяг складає 90,2 %, а головною помилкою є несвоєчасне виконання дій (74,39 %).

3. У процесі змагальних поєдинків шаблестів високої кваліфікації переважають помилки технічного характеру. Це стосується перш за все атакуючих і захисних дій – основних компонентів бойового арсеналу фехтувальників. Причина такого стану криється, на наш погляд, в інноваційних впровадженнях у правила змагань, які радикально вплинули на техніку виконання бойових дій та змінили пріоритети в структурі техніко-тактичної майстерності спортсменів. Все це потребує перегляду традиційних поглядів на зміст підготовки фехтувальників-шаблестів та акцентування уваги на удосконалення техніки атакуючих і захисних дій, та тактики зустрічних нападів.

Список літератури

1. *Войтов В.Г., Павло А.И.* Анализ причин нерезультативного применения действий в соревновательных поединках сильнейших российских и зарубежных фехтовальщиков на саблях // Межвуз. сб. науч. тр.: Актуальные вопросы оптимизации тренировочного процесса в видах спорта. Смоленск, 2001, с. 187-193.

2. *Келлер В.С.* Деятельность спортсменов в вариативных конфликтных ситуациях: Автореф. дис. докт. пед. наук. – М., 1975.–33 с.

3. *Павлов А.И., Войтов В.Г.* Проблемы и направления оптимизации состава и структуры соревновательной деятельности в фехтовании // Труды СГИФКа. Смоленск, 2000, С. 98-103.

4. Роцін І. Інноваційні впровадження у правила змагань та їх вплив на змагальну діяльність фехтувальників-шаблістів // Молода спортивна наука України: Зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. Л., 2007. – Вип. 11 – Т. 3. – С. 317-323.

5. Роцін І.Г. Способи нанесення ударів у сучасному фехтуванні на шаблях // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр./ За ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2006. – №9. С. 135-137.

6. Роцін І.Г. Оптимізація техніко-тактичної підготовки фехтувальників-шаблістів на етапі спеціалізованої базової підготовки: Автореф. дис. канд. наук з фіз. вих. і спорту / Львівський державний університет фізичної культури. – Львів, 2007. – 22 с.

7. Тышлер Д.А., Мовшович А.Д., Тышлер Г.Д. Многолетняя подготовка юных фехтовальщиков: Учеб. пос. – М.: Деловая Лига, 2002. – 254 с.

РАЗНОВИДНОСТИ ОШИБОК И ИХ ОБЪЕМЫ ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ БОЕВЫХ ДЕЙСТВИЙ ФЕХТОВАЛЬЩИКАМИ-САБЛИСТАМИ ВЫСОКОЙ КВАЛИФИКАЦИИ

Василий БУСОЛ, Игорь РОЩИН, Василий ШУБЕРТ

*Львовский государственный университет физической культуры
Николаевский государственный университет имени В. А. Сухомлинского*

Аннотация. В статье анализируются ошибки, допущение при выполнении боевых действий. Представлены количественные данные о характере и объемах ошибок в процессе соревновательных поединков. Рассчитана внутригрупповая значимость ошибок в боевых действиях. Описаны причины возникновения разновидностей ошибок в каждой группе боевых действий.

Ключевые слова: фехтовальщики-саблисты, ошибки, боевые действия.

THE AMOUNT AND TYPES OF FIGHTING PERFORMANCE MISTAKES OF HIGHLY-QUALIFIED SABER-FENCERS

Vasyl' BUSOL, Igor ROSHCHIN, Vasyl' SHUBERT

*Lviv State University of Physical Culture
Mykolayiv State University name afterf V.A.Sukhomlyns'ky*

Abstract. The article analyzes the fighting performance mistakes. Quantitative data of the character and amount of performance mistakes in competitive duels have been presented. The intragroup importance of performance mistakes has been calculated. The occurrence reasons for different types of mistakes in each group of fighting performance have been described.

Key words: saber-fencers, mistakes, fighting performance.